

T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü

DİN EĞİTİMİ ALANI
FIKİH VE GÜNCEL HAYAT
KURS PROGRAMI

ANKARA, 2019

İÇİNDEKİLER

PROGRAMIN ADI	1
PROGRAMIN DAYANAĞI.....	1
PROGRAMA GİRİŞ KOŞULU.....	1
EĞİTİMCİLERİN NİTELİĞİ.....	1
PROGRAMIN AMAÇLARI.....	2
PROGRAMIN UYGULANMASIYLA İLGİLİ AÇIKLAMALAR	3
PROGRAMIN KREDİSİ.....	3
PROGRAM SÜRESİ VE İÇERİĞİ	4
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYLE İLGİLİ ESASLAR	8
PROGRAMIN UYGULANMASINDA KULLANILACAK ÖĞRETİM ARAÇ-GEREÇLERİ.....	8

PROGRAMIN ADI

Fıkıh ve Güncel Hayat Kurs Programı

PROGRAMIN DAYANAĞI

1. 24.06.1973 Tarihli ve 14574 Sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu,
2. 10 Temmuz 2018 Tarihli ve 30474 Sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 1)
3. 11.04.2018 tarihli ve 30388 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği,
4. Talim ve Terbiye Kurulunun 20.04.2016 tarih ve 19 sayılı kararı ile kabul edilen, Yaygın Eğitim Kurumları Çerçeve Kurs Programı,
5. Talim ve Terbiye Kurulunun 19.01.2018 tarihli ve 21 sayılı kararıyla kabul edilen Anadolu İmam Hatip Lisesi Meslek Dersleri (Temel Dini Bilgiler, Siyer, Fıkıh, Tefsir, Dinler Tarihi, Hadis, Akaid, Kelam, Hitabet ve Mesleki Uygulama, Mesleki Arapça) Öğretim Programları.
6. Talim ve Terbiye Kurulunun 12.02.2018 tarihli ve 52 sayılı kararıyla Onaylanan, Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Temel Dinî Bilgiler Dersi (İslam, 1-2) Ortaöğretim Programı,
7. Talim ve Terbiye Kurulunun 19.01.2018 tarihli ve 20 sayılı Kararıyla Onaylanan, Ortaöğretim Temel Dinî Bilgiler Dersi (İslam, 1-2) Ortaöğretim Programı,

PROGRAMA GİRİŞ KOŞULU

1. 12 Yaşını tamamlamış olmak.
2. Okuryazar olmak.

EĞİTİMCİLERİN NİTELİĞİ

Kurs programının uygulanmasında eğitimciler aşağıdaki öncelik sırasına göre görevlendirilirler;

1. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca yayımlanan "Öğretmenlik Alanları, Atama ve Ders Okutma Esaslarına İlişkin Çizelgeye" göre;
 - a) İmam Hatip Lisesi Meslek Dersleri Alanına Öğretmen Olarak Atananlar,
 - b) Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Alanına Öğretmen Olarak Atananlar,
2. Öğretmen bulunmaması durumunda bu alanlara öğretmen olarak atanabilecek nitelikte olanlar,

3. İmam Hatip Lisesi Meslek Dersleri Alanı ile Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi Alanlarına kaynaklık eden yükseköğretim kurumlarında görevli öğretim üyesi, öğretim görevlileri,
4. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca yayımlanan "Öğretmenlik Alanları, Atama ve Ders Okutma Esaslarına İlişkin Çizelge" ile belirlenmiş olan İmam Hatip Lisesi Meslek Dersleri Alanı veya Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Alanına kaynak teşkil eden yükseköğretim programları fakülte mezunları,
5. İslami İlimler Fakültesi veya Yüksek İslam Enstitüsü mezunu olup Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifikasına sahip olanlar,
6. İlahiyat Fakültesi, İslami İlimler Fakültesi veya Yüksek İslam Enstitüsü mezunları,
7. İmam Hatip Lisesi Mezunu Olup İlahiyat Ön lisans Programından mezun olanlar, Öğretmen /eğitimci olarak görevlendirilir.

PROGRAMIN AMAÇLARI

Fıkıh; Müslümanların hayatının her aşamasına yön veren, kulun Allah'a karşı görev ve sorumluluklarını öğreten, beşerî ve toplumsal münasebetleri düzenleyen bir ilimdir. Bu sebeple fıkıh, Müslüman fert ve topluluklar için hayatî öneme sahiptir. Fıkıh ve Güncel Hayat Kurs Programı fıkıh ilminin geçirdiği tarihî süreç, ibadetler, evlilik ve aile hayatı, fıkıhın sosyal ve ekonomik hayata etkisi, günlük yaşantımızda sıkça karşılaşılan fikhî meseleler ile teknolojinin getirdiği yeniliklerle ortaya çıkan güncel fikhî konular ele alınarak Allah'ın rızasına uygun ideal bir hayat sürmenin yolu öğrenilmiş olacaktır.

Müslümanlar fıkhederek yaşarlar. Hayatın her alanında düşünerek, ilim üzere yollarını çizerler, yönlerini bulurlar. Bu program hayatlarında ilim üzere, fıkıh üzere yaşamayı hedefleyenlere yol göstermek için hazırlanmıştır.

Fıkıh ve Güncel Hayat Kurs Programını tamamlayan bireyin;

1. Fıkıh ilminin tanımını ve kapsamını bilmesi,
2. İslam hukukunu ve mahiyetini tanınması,
3. Hz. Peygamberden günümüze içtihat sürecini bilmesi,
4. Temizlik ve namaz ile ilgili fıkhi boyutları tanınması,
5. Orucun fıkhi yönünü bilmesi,
6. Zekâtın fıkhi yönünü kavraması,
7. Hac ile ilgili hükümleri bilmesi,
8. Kurban ile ilgili hükümleri tanınması,
9. Günlük hayata ilişkin konularda fıkıhın ölçülerini bilmesi,
10. Sosyal hayatın temeli olarak aile ile ilgili fıkhi yükümlülükleri bilmesi,
11. Sosyal hayatla ilgili bazı temel ölçüleri kavraması,

12. Sosyal hayatı olumsuz etkileyen bazı etkenleri tanınması,
13. İslam'da mülkiyet ve iktisadın temel esaslarını bilmesi,
14. İslam'ın mülkiyet anlayışını kavraması,
15. Çevre, teknoloji ve tıp alanında fıkhn ortaya koyduğu ilkeleri bilmeleri, amaçlanmaktadır.

PROGRAMIN UYGULANMASIYLA İLGİLİ AÇIKLAMALAR

1. Kurs Programı, alan uzmanları, Millî Eğitim Bakanlığında görevli uzman ve alan öğretmenleri iş birliğinde hazırlanmıştır.
2. Program, Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğüne bağlı eğitim kurumlarında veya diğer kurumlarca açılan ve eğitim-öğretime uygun ortamlarda uygulanabilir.
3. Fıkhn ve Güncel Hayat Kurs Programı'nın amaçları ve içeriği yoluyla; kursa katılan bireylere, aşağıda tabloda verilen değerlerin kazandırılması ve bu yolla bireylerin geliştirilmesi hedeflenmiştir.

Değerler
Sevgi ve Saygı
İyilik ve Merhamet
Güvenilirlik ve Doğruluk
Sorumluluk
Adalet
Sabır

4. Program süresince, bireylerin merak uyandırma, planlama, araştırma, keşfetme, çözümlenme, derinleştirme, paylaşma ve yaşantıya uygulama etkinliklerini gerçekleştirmeleri sağlanarak bireyin öğrenmeye etkin katılımı desteklenmelidir.
5. Programın uygulanmasında, rehberlik hizmeti sunan eğitimciler, bireylerin yeterliliklerinin değişmesi ve gelişmesine katkıda bulunacak bir rehber niteliğinde olmalıdır.
6. Öğrenme-öğretme etkinliklerinde katılımcı düzeyine, eğitim ortamına ve çevre etkenlerine göre katılımcıları aktif kılan öğrenme-öğretme yöntem, teknik ve stratejileri kullanılmalıdır. Seçilen tekniklerin bireysel ve kültürel farklılıklara sahip bireylere hitap edebilecek yeterlilikte olmasına dikkat edilmelidir.
7. Konuların bireylere anlatımında içeriğe ve öğrenmeye uygun öğretim yöntem ve stratejileri kullanılmalıdır.

PROGRAMIN KREDİSİ

Genel kurs programlarında kredilendirilme yapılmamaktadır.

PROGRAM SÜRESİ VE İÇERİĞİ

Kurs programının süresi; günde en fazla 6 ders saati uygulanacak şekilde toplam **70** ders saati olarak planlanmıştır. Sürelerin konulara göre dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Konular	Süre (Ders Saati)
1.Fıkıh İlmî	2
2. İslam ve Hukuk	6
3. İctihat	4
4.Temizlik ve Namaz	6
5. Oruç	2
6. Zekât	2
7. Hac	2
8. Kurban	2
9. Günlük Hayat	8
10. İslam ve Sosyal Hayat	14
11. Mülkiyet Hukuku	10
12. İslam ve Ekonomik Hayat	6
13. Çevre Teknoloji ve Tıp	6
Toplam	70

İÇERİK:

1. FIKIH İLMİ

- 1.1. Fıkıh İlminin Tanımı, Amacı ve Önemi
- 1.2. Fıkıh İlminin Temel İlkeleri

2. İSLAM VE HUKUK

- 2.1. İslam Hukuku ve Mahiyeti
- 2.2. İslam Hukukunun Kaynakları
- 2.3. İslam Hukukunun Temel İlkeleri
 - 2.3.1. Tekliflerde Kolaylık
 - 2.3.2. Helallerde Genişlik
 - 2.3.3. Adaletin Gözetilmesi
 - 2.3.4. Suçun Şahsiliği
 - 2.3.5. Suç ve Ceza Arasında Denge
 - 2.3.6. Kamu Yararının Gözetilmesi

2.4. Hukuk ile Ahlak İlişkisi

3. İÇTİHAT

3.1. Hz. Peygamber ve Sahabe Döneminde İctihat

3.2. Tabiîn Dönemi'nde İctihat

3.3. Mezhepleşme Süreci

3.4. Fakihlerin İhtilaf Sebepleri

3.5. Yaygın Dört Fıkıhî Mezhebin Gelişmesi

3.6. Mezhep ve Taklit

3.7. Fetva ve Kaza

4. TEMİZLİK VE NAMAZ

4.1. Temizlik

4.2. Namaz ve İlgili Kavramlar

4.2.1. Namaz Vakitleri

4.2.2. Namaz Türleri

4.2.3. İmamet ve Cemaat

4.2.4. Seferîlikte Namaz

4.2.5. Namazın bireysel ve toplumsal etkileri

4.2.6. Namazla İlgili Diğer Hükümler

5. ORUÇ

5.1. Oruç ve İlgili Kavramlar

5.2. Oruç Türleri

5.3. Orucun bireysel ve toplumsal etkileri

5.4. Oruçla İlgili Hükümler

6. ZEKÂT

6.1. Zekât ve İlgili Kavramlar

6.2. Zekât ile İlgili Hükümler

6.3. Zekât ve sadakanın bireysel ve toplumsal etkileri

6.4. İnfak ve Sadaka Çeşitleri

7. HAC

7.1. Hac ve İlgili Kavramlar

7.2. Hac ile İlgili Hükümler

7.3. Umre

7.4. Hac ve umrenin bireysel ve toplumsal etkileri

8. KURBAN

8.1. Kurban ve İlgili Kavramlar

8.2. Kurban Çeşitleri

8.3. Kurban ile İlgili Hükümler

8.4. Kurban ibadetinin bireysel ve toplumsal etkileri

9. GÜNLÜK HAYAT

- 9.1. Yiyecek ve İçecekler
- 9.2. Beslenmede İslami Ölçüler
- 9.3. Yiyecek ve İçeceklerde Helaller-Haramlar
- 9.4. Zararlı Alışkanlıklar
- 9.5. Giyim ve Tesettür
- 9.6. Sanat, Spor ve Eğlence
- 9.7. Resim
- 9.8. Spor
- 9.9. Müzik
- 9.10. Oyun ve Eğlence

10. İSLAM VE SOSYAL HAYAT

- 10.1. Sosyal Hayatın Temeli Olarak Aile
 - 10.1.1. Evlilik ve Nikâh
 - 10.1.2. Eşlerin Karşılıklı Sorumlulukları
 - 10.1.3. Boşanma, Boşanmanın Bireysel ve Toplumsal Etkileri
- 10.2. Sosyal Hayatla İlgili Bazı Temel Ölçüler
 - 10.2.1. Emniyet ve Güven
 - 10.2.2. Sulh
 - 10.2.3. Hak ve Adaleti Gözetme
 - 10.2.4. Kardeşlik
 - 10.2.5. Yardımlaşma ve Dayanışma
- 10.3. Sosyal Hayatı Olumsuz Etkileyen Bazı Etkenler
 - 10.3.1. Ahlaki Yozlaşma
 - 10.3.2. Yalan ve Hile
 - 10.3.3. Tecessüs ve Mahremiyeti İhlal
 - 10.3.4. Fitne, Fesat ve Terör
 - 10.3.5. Yaralama ve Öldürme
 - 10.3.6. Zina
 - 10.3.7. Kumar
 - 10.3.8. Alkol ve Madde Bağımlılığı
 - 10.3.9. Teknolojik Bağımlılık

11. MÜLKİYET HUKUKU

- 11.1. İslam'da Mülkiyet ve İktisadın Temel Esasları
- 11.2. Meşru Mal Edinme Yolları
 - 11.2.1. Helal Kazanç

- 11.2.2. Akitler
- 11.2.3. Karz
- 11.2.4. Sarf
- 11.3. Haksız Kazanç
 - 11.3.1. Faiz
 - 11.3.2. Gasp
 - 11.3.3. Hırsızlık
 - 11.3.4. Hileli Satışlar
 - 11.3.5. Karaborsacılık
 - 11.3.6. Kumar
 - 11.3.7. Rüşvet
 - 11.3.8. Yapay Olarak Fiyatlarla Oynama
- 11.4. Diğer Ekonomik Faaliyetler
 - 11.4.1. Borsa
 - 11.4.2. Enflasyon
 - 11.4.3. Sigorta
 - 11.4.4. İnternette Alışveriş

12. İSLAM VE EKONOMİK HAYAT

- 12.1. İslam Ekonomisinin Ahlaki Temelleri
- 12.2. İslam'ın Mülkiyet Anlayışı
- 12.3. İnfak Kültürü
- 12.4. Karz-ı Hasen
- 12.5. Kul-Kamu Hakkı
- 12.6. İşçi ve İşveren Hakkı

13. ÇEVRE, TEKNOLOJİ VE TIP

- 13.1. Çevre ve Doğaya Karşı Sorumluluklarımız
- 13.2. Teknoloji Kullanımı
- 13.3. İletişim Teknolojileri ve Kullanımı
- 13.4. Sosyal Medya ve Kullanımı
- 13.5. Tıp
 - 13.5.1. Organ Nakli
 - 13.5.2. Ötenazi
 - 13.5.3. Beyin Ölümü
 - 13.5.4. Plastik Cerrahi
 - 13.5.5. Bebeğin Oluşumunda Yeni Tıp Teknolojileri
 - 13.5.6. Kürtaj

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYLE İLGİLİ ESASLAR

Kursun amaçlarına ulaşıp ulaşılmadığını ölçmek için, bireyin süreç içerisinde yaptığı tüm öğrenim faaliyetleri değerlendirilmeli; ancak bu çalışmalarla ilgili not değerlendirmesi yapılmamalıdır.

PROGRAMIN UYGULANMASINDA KULLANILACAK ÖĞRETİM ARAÇ-GEREÇLERİ

Programın uygulama sürecinde;

1. Ders kitabı olarak, Millî Eğitim Bakanlığı ve Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayımlanmış olan materyaller kullanılmalıdır.
2. Kaynak ders kitapları, bireysel öğrenme materyalleri, kaynak ders kitaplarının bulunmaması durumunda öğretmen/öğretici tarafından hazırlanan ders notları kullanılmalıdır.
3. Yararlanılacak kaynak araç-gereçlerin programın amaçlarını gerçekleştirecek nitelikte öğretim, yöntem ve tekniklerine uygun olması önem taşımaktadır.

Yararlanılacak bazı araç ve gereçler şunlardır:

- Kaynak Kitaplar,
- İnteraktif Öğretim Materyalleri; Bilgisayar, Projeksiyon, Etkileşimli Tahta,
- Fotoğraflar,
- Afiş,
- Broşür,
- Dergiler,
- Uyarıcı Pano,
- Televizyon,
- Eğitici Film, cd vb.

BELGELENDİRME

Kursu tamamlayanlara katılım belgesi düzenlenir.